

ספר
אור
חדש
על הפועקים

לקחים השקפתיים, חינוכיים ומוסריים
בעומק תורת המוסר והאגדה
מתורתו של

מרן הגאון הצדיק
רבי חיים אמרים זיצ"ק זצוקלל"ה

ראש ישיבת בית יוסף
נובהרדוק בבוצ'איץ (פולין)
בעמח"ס אור חדש
ומאורות הגדולים ועוד

ממעתיקי השמועה, שריד לדור דעה
מגדולי תלמידיו ומורשתו של
מרן האדמו"ר הסבא מנובהרדוק זי"ע

נלקט ונערך ע"י מכון "נשמת חיים"
מיסודו של הגה"צ
ר' חיים שלום ישראל זצוק"ל
ראש ישיבת נר שמואל

פניה"ק ירושלים תובב"א
תשע"א לפ"ק

אור חדש
אור חדש
אורות חיים
הנצי תפילה
מדע החיים
מעייני חיים
פני הארץ
פני חיים
קל מפשט
קל צפון
תורת המוסר

דבר העורך

אודה לאלוקי בקול רינה שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, על סיום עריכת תורת מרן הגה"צ ר' **חיים אפרים זייצ'יק** זצוק"ל, על עניני חנוכה, הלל, פורים, ד' פרשיות וראש חודש, שנלקטו ונערכו בסייעתא דשמיא מרובה מתוך ספריו הרבים.

ספר זה נלקט בעיקר מספריו, **אני תפילה**, **פרי הארץ**, **קול מבשר**, **אור חדש וקול צופייד**, ונערך בעמל רב וביגיעה עצומה שלא לשנות מלשון רבנו כלל, והובאו כל המאמרים בשלמותם, בתוספת שם וכותרת שקבענו לכל ענין. בסוף הספר הבאנו מאמר מיוחד הנקרא "לזכור את הנס" שכתבו לאות הצלתו מהנאצים ימשי"ו, המבאר בהרחבה דרכי חובת ההודאה להקב"ה.

בהמיית רוח ונפש אעלה את זכרו הטהור של חמי מייסד המכון, ראש הישיבה הגה"צ ר' **חיים שלום ישראל** זצוק"ל, תלמיד חביב לרבנו זצוק"ל, אשר זאת היתה שאיפתו להפיץ תורת רבנו זצוק"ל, ואשר חב אני להוקירו מעומק לבי שבזכותו הביאוני אל מפעל קדוש זה.

נבא אל הר הברכה. ותחילה אודה לחמותי היקרה, אם הישיבה, הרבנית **סוזן ישראל** תחי', אשר עמדה לימינו בכל פועליו. וברגשי תודה אודה לה אשר היא לנו תמיד לעזר רב ומסייעת בנפשה ומאודה למען ייטב לנו. האר ה' פניך אליה ומלא ימיה בטוב, בבניות גופא ונהורא מעליא ותזכה להמשיך לראות את כל צאצאיה שתולים בבית ה'.

הברכה אחת היא לי, להורי היקרים, אאמו"ר הגאון ר' **דוד פרץ** שליט"א ראש כולל "תפארת שלמה" ואמי מורת מרת **אסתר** תחי', אשר עד היום לא הסירו חסדם מעמי כדי שאוכל לשבת על דלתות התורה, תהי משכורתם שלימה מעם ה' להתברך בכל מילי דמיטב מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ולרוות נחת קדושה מכל יוצאי חלציהם, אמן!

ברכתי והוקרתי לגיסי היקר ראש הישיבה והמוסדות ויו"ר מכון "נשמת חיים", הגאון ר' **שמעון גרשון ישראל** שליט"א, אשר השקיע רבות למען הוצאת הספר, יה"ר שזכות רבינו זצוק"ל תעמוד לו ולמשפחתו לרוות נחת מכל יו"ח, ויחזקהו הקב"ה להמשיך כדרכו של אאמו"ר זצוק"ל.

תפילתי שזכות מו"ר מרן המחבר זצוק"ל, שעמלתי וטרחתי רבות בעריכת תורתו, תעמוד לי, ולנוות ביתי תחי', העומדת לימיני בעוז ובחכמה. יה"ר ונזכה לראות את כל צאצאינו נטועים באוהלה של תורה וגדלים על מבועיה, אמן!

חנוכה

מאמר

אהדה לבעלי זכות

"החשמונאים עברו על צוואת הזקן (יעקב ע"ה) שציוה, "לא יסור שבט מיהודה" (בראשית מט, י) והם היו נוטלים לעצמם מלכות". (רמב"ן שם)

הנה הדברים מתמיהים? עם כל צדקתם וחסידותם העלימו עין ממקרא מפורש בתורה? ועוד הלא כל הסנהדרין היושבים לפני ה', וכל חכמי-ישראל וצדיקי ישראל עמהם, ולמה לא העירו אזנם למוסר, שעוברים על המקרא. ("שם משמואל").

וי"ל, שיש אהדה רבה והכרת הטובה למי שזכה שעל ידו נעשה נס, וכן המקום עליו, והשי"ת היי עמו והצליח לנצח את השונא ולהציל מכליון את עם ישראל. שונה היא הגישה לאלו שמקדשים שם שמים ברבים.

והלא הם החשמונאים קידשו ש"ש בפרהסיא וזכו למעלה גבוהה עד מאד, בטחון ומסירת נפש, ע"כ חשבו החכמים והצדיקים שמן השמים קא זכו להם להחשמונאים את המלוכה, ובדין נטלו, כי חביבים לפניו הם אלו המקדשים את השם ורוממים כבודו ית' בעולם אשר מטעם זה זכו יוסף ויהודה למלכות כמבואר בחז"ל (סוטה י, א).

וראיתי בסי' ש"מ הנ"ל בענין זה וזה"ל, "אמרו חז"ל יהודה שקידש ש"ש בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה. ויש לומר שמטעם זה ירש יהודה המלוכה על ישראל, וכיון שהחשמונאים קדשו ש"ש בפרהסיא ונעשה על ידם נס גדול עד שנקבע זכר לדורות, ע"כ גם הם (לכאורה) זכו למעלת המלוכה" וכו'.

הלא מצינו בגדעון שעשה הקב"ה נס על ידו שפרצה אהבה רבה וסערה של רגשות ואהדה אליו שהיו מוכנים לעשות בעבורו ובעבור משפחתו,

בצפחת והנני מקוששת שנים עצים ובאתי (לביתי) ועשיתיהו לי ולבני ואכלנוהו ומתנו" (מפני חוזק הרעב) (מלכים א, יז, יב).

הנה היא האמינה לאליהו ולדבריו בשם ה' לעשות לו בראשונה, ובשביל האמונה הזאת זכתה לנס שכד הקמח לא כלה, בשביל שהלכה ועשתה כדבר אליהו וע"י שקיבלתו בסבר פנים יפות ושימשה אותו, זכתה להחיות את בנה.

האלמנה הזאת היתה אמו של יונה הנביא (ירושלמי סוכה פרק החליל, הלכה א). וכאם כן בנה. כל מה שקרה לאמו והנהגתה – השפיע על יונה מסירותה הגדולה, החסד הרב שהביעה, הלב הטוב שהפגינה בחסכה מפיה את חתיכת הלחם האחרונה וסיכנה עצמה למות ברעב ולא להשאיר לעצמה מאומה, אף שידעה כי בזה היא מסכנת את עצמה ואת בנה יחידה. את כל המופת הזה של החסד ראה בנה.

ולכן אין פלא שבנה יונה הגיע לנבואה, וכל כך הצטער על כבוד ישראל שלא יהיה קטרוג עליהם, כאשר העיר ננוה ואנשיה יתעוררו בתשובה ויכנעו לתוכחתו, ובזה יתעורר קטרוג על עם ישראל, והוא רצה למנוע קלון ועונש מעמו ישראל, לבו הטוב לא יכול היה לסבול את צער ועלבון עם ה', וכדאי היה לו לסבול הרבה צער ועינויים, לעבור גלגולים מרובים ויסורים, כל זה כדי למנוע את הקטרוג מעם ישראל, כפי שחשב לפי דעתו, ואת הלב הטוב והרגש הזה הוא קיבל מהשפעת אמו הטובה, מהנהגתה, כי הלא ראה במו-עיניו כיצד היא מקמצת מפיה את הפת האחרונה והצנומה שלה ומפי בנה כדי לתת לאורח, ודוקא לתת לו בראשונה. מפעולה זו ועוד פעולות דומות – נזרע בלבו זרע של מסירות נפש, חסד ורחמים, מן הגרעין הזה נצמח לב טוב, לב של אדם המוכן להסתכן כולו גם הוא בשביל אחרים, בשביל עם ישראל, כשם שהסתכנה אמו האלמנה.

הערכה אמיתית לת"ח

"מאן דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן, דמוקיר רבנן הוו ליה חתנין רבנן" (שבת כג, ב),

וצ"ל מה הוא ההבדל בין מי דרחים רבנן לבין מי דמייקר רבנן, שהראשון זוכה שיהיו לו בנין רבנן והשני – שרק חתניו רבנן?